

Mer utbildning krävs!

Inom FUB återkommer vi gång på gång till att all personal i LSS-verksamheter måste ges grundläggande basutbildning och kontinuerlig fortbildning om utvecklingsstörning, professionellt förhållningsätt (etiskt och pedagogiskt), omvårdnad och andra näraliggande frågor.

God och adekvat kompetens vet vi är en självklar förutsättning för god kvalitet och goda levnadsvillkor i praktiken. Ändå är det inte ens i dag, 15 år efter LSS införande, någon självklarhet att personalen ges tillgång till bas- och påbyggnadsutbildningar i alla landets kommuner. Kompetensfrågan är en evig fråga, ständigt lika aktuell och ytterst viktig för FUB att bevaka och värna om.

FUB har under åren i många sammanhang verkat för att kompetensfrågorna skall uppmärksammas och redan på 50-talet, på det första inledande mötet den 17 november 1952, när FUB bildades, efterlyste FUB:s dåvarande ordförande G.A Hjelmström fler specialutbildade lärare och läkare. Om det och mycket mer kan vi läsa i Olov Andersson bok Några trådar i FUB-väven, som handlar om FUB:s framväxt från 50-tal till 80-tal.

Idag fortsätter vi att agera bl a för tillgången till rätt specialpedagogik, vi efterlyser att det inte finns tillräckligt med kunniga habiliteringsläkare och vi verkar för att det ska finnas rätt utbildade "vårdare" som ska tillförsäkra personer med utvecklingsstörning den goda omvårdnaden och möjlighet till individuella goda levnadsvillkor.

Gemensam yrkesbenämning behövs

I LSS och dess förarbeten preciseras tyvärr inte vilka kunskaper och färdigheter personalen i verksamheterna bör ha för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Där står endast i allmänna ordalag att det skall finnas den personal som behövs för ett gott stöd och en god service och omvårdnad skall kunna ges och att personalen skall ha den utbildning och erfarenhet som kan krävas för varje specifik uppgift. I föreskrifter och allmänna råd (se även SoS handbok om Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS) har Socialstyrelsen preciserat de utbildningskrav som bör, och i vissa fall skall, ställas på personer som handlägger eller förestår en verksamhet enligt LSS. Men när det gäller den viktiga dagliga omvårdnaden saknas sådan vägledning. Det är en klar brist. FUB har därför länge ställt krav på grundläggande kompetens för personal som arbetar med direkt omvårdnad och i ett yttrande till Socialstyrelsen 2006 på rapporten "Omvårdnadsassistentens kompetens – grundläggande kompetensnivå" påtalade vi tveksamhet till benämningen "omvårdnadsassistent", men underströk att det är helt nödvändigt med en ny gemensam yrkesbenäm-

ning för att belysa arbetsinnehåll och kunna utmönstra förlegade begrepp som skötare och vårdare. Vi betonade också att man på alla sätt måste motverka den oroande urholkning av kunskap och kompetens som följer med den omfattande personalomsättning som länge varit ett stort problem i verksamheterna och kan leda till stor otrygghet för personer med utvecklingsstörning.

Fler utbildningar behövs

Jag anser att kommunerna och ibland privata vårdgivare som arbetsgivare har ett mycket stort ansvar för att personalen har rätt kompetens vilket hittills mest har skett genom att personalen, i bästa fall, får kompetensutveckling i form av kortare kurser. Det är förstås helt otillräckligt. För att en förändring ska ske krävs systematiska och långsiktiga kompetensutvecklingsprogram och en kontinuerlig dialog på arbetsplatserna så att frågor om bemötande, förhållningsätt och ideologin bakom de handikappolitiska målen hela tiden hålls levande. Utbudet av relevant utbildning har dock hittills varit nedslående begränsat.

Men lovande för framtiden är ändå t ex den utveckling som pågår inom den eftergymnasiala kvalificerade yrkesutbildningen (KY). Läs vidare i UNIK om en spännande KY-utbildning till aktiveringspedagog i Mölndal. Intressant ska det också bli att följa EU-projektet Carpe i Stockholms stad som har ambitiöst fokus på kompetensutveckling till personal inom LSS-verksamheter i Stockholms län. Socialstyrelsen, länsstyrelsen, landstingets habiliteringsverksamhet och fackförbundet Kommunal på nationell nivå är samverkanspartner och FUB samt FA deltar även med synpunkter i projektet.

Jag är säker på att FUB får anledning att återkomma många gånger framöver till den viktiga kompetensfrågan.

Anna-Lena Krook,
Förbundsordförande FUB
e-post: anna.lena.krook@fub.se
tel: 011-23 03 97
mobil: 070-607 81 80